

MOTIE B. KOERSVERANDERING AFGHANISTAN

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen op 11 februari 2012,

CONSTATERENDE DAT:

- de instemming van de meerderheid van de fractie met de Kunduz-missie van meet af aan zeer omstreden was binnen de partij;
- tijdens het Congres van 5 februari 2011 uitgebreid is gesproken over deze instemming en de wijze waarop dat is gebeurd;
- Jolande Sap namens de fractie in haar toespraak tot het congres van februari 2011 plechtig heeft beloofd uitvoering van de toezeggingen keihard te zullen controleren en de stekker eruit te trekken als dat onvoldoende zou gebeuren;
- vervolgens twee moties zijn aangenomen, namelijk de motie van Treurnis, Eenheid en Vertrouwen en de motie van Respect en Waakzaamheid, waarin het congres haar treurnis uitspreekt over het besluit van de fractie en de fractie opdraagt "pro-actief en met grote waakzaamheid te handelen in haar controlerende taak met betrekking tot de regering bij het realiseren en bewaken van alle gestelde voorwaarden, voorafgaand en tijdens de missie en, mocht dit niet (meer) het geval zijn, haar steun daadkrachtig in te trekken";

OVERWEGENDE DAT:

- De kritiek, van binnen en buiten de partij, op de Kunduz-missie zelf geenszins verstomd is, deze kritiek zich in de regel ook al snel richt op de steun die GroenLinks eraan heeft gegeven, en dat niet alleen de fractieleden die daadwerkelijk hun steun in de Tweede Kamer hebben gegeven, maar alle GroenLinks leden, vrijwilligers, volksvertegenwoordigers en bestuurders met deze kritiek op de missie zelf en de GroenLinks steun daaraan worden geconfronteerd;
- de steun voor de Kunduz-missie daarom ook steeds weer tot grote imago-schade voor GroenLinks blijft leiden en ons in de peilingen veel kiezers kost;
- er niets nieuws onder de zon is als GroenLinks haar steun aan de missie intrekt, omdat zo iets ook in 2001 al gebeurde. De partij trok toen haar aanvankelijke steun aan de Amerikaanse oorlog in november 2001 in omdat zij niet mee wilde werken aan een oorlog die gericht was op regime change in een arm land in 3e wereld en het democratie brengen via bommen;
- deze trainingsmissie, niet in het kader van een politiek akkoord tussen de conflictpartijen, feitelijk een partij kiezen en meewerken is aan deze door de Amerikanen en de NAVO gevoerde oorlog, die onder grote kritiek staat van deskundigen en leken binnen en buiten de partij;

VASTGESTELD HEBBENDE DAT:

- De Tweede Kamerfractie er sinds de Congresuitspraak van 5 februari 2011 niet in is geslaagd om de in de tweede motie gevraagde "duidelijke criteria" op te stellen "om het slagen of falen van de missie te beoordelen en over deze criteria transparant te zijn naar de leden" (zoals bleek op de ledenbijeenkomst op 21 december 2011);
- aan de door GroenLinks gestelde voorwaarde dat "Nederland zich ook actief zal inzetten voor een politieke oplossing voor Afghanistan" in ieder geval niet voldaan wordt, dat van de fractie op dit gebied te weinig initiatief uitgaat en dat concrete voorstellen hiertoe vanuit de partij door de fractie worden genegeerd;
- Dat niet de regering maar de Tweede Kamerfractie van GroenLinks de Kunduz-missie keer op keer in het openbaar moet verdedigen en daardoor ernstig gehinderd wordt in het met overtuiging bepleiten van een politieke oplossing en het kritisch volgen van de regering op dit punt. Het volgen van gedetailleerde toezeggingen met betrekking tot een twijfelachtige missie staat zo het werken aan een daadwerkelijke oplossing in de weg.
- dat Mariko Peters op de ledenbijeenkomst van 21 december jl. onomwonden en publiekelijk erkende dat de toezegging van het agentvolgsysteem niet kan worden uitgevoerd, zodat de geëiste garantie dat onze agenten geen oorlogshandelingen zullen gaan verrichten niet gegeven kan worden;

VAN MENING ZIJNDE DAT:

- Er in ernstige mate niet voldaan is aan de eisen van GroenLinks en de toezeggingen die Jolande Sap aan het congres van vorig jaar namens de fractie heeft gepresenteerd;
- de fractie de consequentie van de bovengenoemde moties en de passages over het niet nakomen van de eisen en uitspraken daarover op het vorige congres nu moet nemen;
- het imago van de partij minder te lijden zal hebben van een aan iedereen uit te leggen opzegging

van de steun aan deze missie dan aan het voortzetten van die steun met argumenten die al een jaar lang niemand hebben kunnen overtuigen;

ROEPT DE TWEDE KAMERFRACHTIE VAN GROENLINKS OP OM:

- Pro-actief het initiatief te nemen om in samenwerking met anderen tot een politieke oplossing te komen voor het conflict in en rond Afghanistan; en
- haar politieke steun aan de lopende “geïntegreerde politietrainingsmissie” in Kunduz in te trekken.

Toelichting:

Op het vorige congres was de politietrainingsmissie naar Kunduz onderwerp van veel debat en een aantal moties. Dat leidde tot 3 aangenomen moties en harde beloftes van Jolande Sap over het waarmaken van de toezeggingen die zij van de regering had gekregen. Intussen kan worden vastgesteld hoe de missie vorm krijgt en is duidelijk dat enkele belangrijke toezeggingen niet zullen worden nagekomen: Op de ledenbijeenkomst van 21 december stelde Mariko Peters duidelijk dat het agentvolgsysteem niet kan gaan werken en dat er geen initiatieven van de Nederlandse regering te verwachten zijn om tot een politieke oplossing te komen. Daarmee is de basis onder deze missie weggefallen en het vertrouwen in de toezeggingen geschaad. Hoewel de moties uit 2011 oproepen tot politieke oplossingen ontbrak de GroenLinks fractie bij een congres in maart over het vredesplan van het Afghan Study Center. Dit was georganiseerd door het Afghanistan Initiatief in het Tweedekamer gebouw ter gelegenheid van de komst van Matthew Hoh (ex-Amerikaans diplomaat in Afghanistan die zich niet langer kon verenigen met het Amerikaans beleid) naar Nederland. Vertegenwoordigers van andere linkse partijen waren er wel, maar GroenLinks toonde geen belangstelling. Daarnaast gelden nog steeds alle bezwaren die vorig jaar door velen zijn ingebracht, zoals het partijkiezen in en deelnemen aan de zoveelste Amerikaanse oorlog in een arm land. Daarom moet GroenLinks de steun aan de missie beëindigen en inplaats daarvan alles doen om tot een politieke oplossing te komen. Daarbij moet de Taliban uitdrukkelijk als gelijkwaardige partner betrokken zijn, zonder voorwaarden vooraf die voor hen onaanvaardbaar zijn, zoals het integreren in het Karzai-regime.

Indieners:

Karel van Broekhoven, Karin Neijenhuis, Aletta Becker, Will Kranenburg, Bijan Moshaver, Oscar Dijkhoff, Netty Weijenberg, Rob Alberts, Maria van den Boer, Leo Platvoet, D.G. de Hen, Jan van den Berg, Marjan Sax, M.A.H. Van Aken, Ad Struijs, Louise Huffmeijer, Kees Hammink, Patrick Scholtes, Sevinç Kük, Marianne van Hattum, Pieter van Niekerken, Sam Pormes, Laura Punt, Kiki Schrier, Henri Thunnissen, Ria Rolf, Luut van der Kooi, Willem Verf, Truus Smid - van der Meulen, Kees Bozelie, Jos Dammer, Luuk Jonkman, Cihan Ugural, Atie Knottnerus-Kuis, Huib Knottnerus, Frank van der Vorst, David van der Kellen, Liesbeth de Vries, Hein Blankers, M.H.S. van Zwieten de Blom, Cees van den Berg, Nico Kraeima Rekken, Marita Heintzmann, D.J.Kuis, Charlotte Pater, Hank van der Vaart, Richard Fellingga, Hans van Reijswoud, Jan Slop, Bob Zomerplaag, Jan Ramaker, Astrid Zoetbrood, Jos Meeuws, Jan Ruysenaars, Frank Feiner, J.F. (Co) Leuven, Jan Dijkgraaf, Hans van den Muijsenberg, Arend Hamstra, Els Dijkstra, Victor Möhlmann, Herman Folkerts, John Swelsen, Antoon Claassen, Jan Juffermans, Antonet Pepers, Hettie van Nes, Ap Dominicus, Paulina Roozemeijer, Jan Wessels, Gert KleinJan, Inti Suarez, Ben Buskes, Cees van Deursen, Carrie Wesselius, Frank Roose, Anne Elings, Gea Smith, Noël Vergunst, Folko de Haan, Ronald Paping, Wim Lankamp, bestuur DWARS Amsterdam, Jos van Dijk, Jan Schaake, Sietse Bosgra, Kees Kalkman, Hans Feddema.

ADVIES TWEDE KAMERFRACHTIE

Ontraden.

Er hebben zich sinds de aanvang van de missie geen ontwikkelingen of verandering van omstandigheden voorgedaan die aanleiding zijn om de steun voor de missie te heroverwegen. Er zijn geen aanwijzingen dat dit in de afzienbare toekomst anders zal zijn. De fractie ziet dan ook geen aanleiding om haar steun aan de missie in te trekken en ontraadt de motie.

De missie is voortvarend van start gegaan. De trainingen zijn eerder dan voorzien in het afgelopen najaar begonnen. Het Nederlandse programma heeft de basistraining uitgebreid van zes naar acht weken en geeft meer aandacht aan civiele politietaken als recherchewerk, corruptiebestrijding, wetskennis, mensenrechten en de positie van vrouwen. Deze aanpak heeft inmiddels navolging gevonden. De Afghaanse autoriteiten en internationale partners hebben het programma nu in heel Afghanistan ingevoerd.

De veiligheidssituatie in Kunduz is tot op heden stabiel. Over het geheel genomen was er in het afgelopen jaar in Kunduz sprake van een lichte daling van het aantal geweldsincidenten. De praktijktrainingen buiten de poort kunnen zoals gepland worden uitgevoerd.

Naast de basis- en praktijktraining heeft Nederland een training voor vrouwelijke politieagenten ontwikkeld. In Kunduz en Kabul zijn de eerste trainingen uitgevoerd. Afghaanse autoriteiten en internationale partners kijken hier met belangstelling naar en hebben zich verbonden aan het doel om het aantal vrouwen binnen de politie te vergroten.

Door de Nederlandse bijdrage is het Europese trainingsprogramma voor het midden- en hogere politiekader in Kunduz en Kabul aanzienlijk versterkt. Dat bestaat zowel uit leiderschaps- en anticorruptietrainingen, train de trainers-trainingen als individuele mentoring en advisering. De politiecommandant van Kunduz wordt persoonlijk bijgestaan door een ervaren Nederlandse politiemans.

Ook aan de overige toezeggingen van het kabinet wordt uitvoering gegeven. Nederland heeft een eigen agentvolgsysteem ontwikkeld (track&trace). Agenten worden gevolgd door koppeling van biometrische gegevens aan het in VN-verband ontwikkelde nieuwe salarisbetalingssysteem. Doordat salarissen elektronisch en niet langer in contanten worden uitbetaald komt het geld direct bij de betreffende agent en is de mogelijkheid voor corruptie beperkt. Door gebruik van digitale persoonsdossiers kan worden bijgehouden welke lessen en begeleiding een door Nederlandse instructeurs opgeleide agent heeft gehad. Er is ook een education book ontwikkeld, waarin de vorderingen van de politieagenten worden bijgehouden. Via inlichtingen en contacten met de bevolking en leidinggevenden wordt vinger aan de pols gehouden over de inzet van de agenten. In hoeverre agenten hiermee effectief gemonitord kunnen worden zal de komende tijd leren. Het nieuwe volgsysteem betekent voor Afghaanse begrippen in ieder geval een grote stap vooruit. Desertie heeft zich tot nu toe niet voorgedaan.

Over rekrutering zijn afspraken gemaakt die Nederland het recht geeft rekruten te weigeren of terug te sturen. Dit is tot nu toe niet nodig gebleken. Om de justitiële sector verder te versterken zijn trainingen voor rechters, openbare aanklagers en andere actoren binnen de justitiële sector als advocaten en traditionele bemiddelaars gestart. Nederland heeft rule of law experts via de VN, de EU en het Afghaanse ministerie van Binnenlandse zaken geplaatst langs de hele openbare orde en justitieketen. Er worden communitybijeenkomsten georganiseerd in Kunduz om de relaties tussen bevolking, politie en justitie te versterken.

Het zal tijd, geduld en veel inspanning van Afghaanse en internationale actoren vergen om een duurzaam resultaat voor de langere termijn te boeken. Zoals ook tijdens de laatste internationale conferentie over Afghanistan in Bonn besproken, is continuering van donorgeld en een politieke oplossing daarvoor onmisbaar. Voor financiering van de Afghaanse veiligheidsketen zijn inmiddels tot 2017 internationale toezeggingen gedaan. De EU streeft ernaar Afghanistan nog minimaal tot 2020 te steunen met opleiding en ontwikkeling. Het proces van politieke verzoening kan met de opening van een politiek kantoor van de Taliban in Qatar een nieuwe impuls te krijgen. Mensenrechtenactivisten die wij in Afghanistan spraken ervaren dit als een belangrijke stap. Hoewel de mogelijkheden voor Nederland als klein (missie)land tot bijsturing van het nationale politieke traject beperkt zijn, is de opstelling van de Nederlandse regering door continue aansporing van GroenLinks zowel in bilateraal als in internationaal verband welwillender en actiever dan voorheen.

De Tweede Kamerfractie volgt de ontwikkelingen nauwgezet. Zowel Mariko Peters als Jolande Sap hebben de missie inmiddels bezocht. Zij hebben gesproken met betrokken lokale, nationale en internationale vertegenwoordigers en mensenrechtenorganisaties. De fractie bedient zich daarnaast structureel van contact met onafhankelijke deskundigen en bronnen. Ontwikkelingen worden fractiebreed besproken. Zoals ook toegelicht tijdens de ledenbijeenkomst van 21 december jl., beoordeelt de fractie eventuele voorvallen o.a. trendmatig en zoveel mogelijk gebaseerd op feiten. Criterium is steeds of de missie bijdraagt aan het doel van versterking van de civiele taken van de Afghaanse politie en de opbouw van de rechtsstaat.

De fractie heeft het afgelopen jaar veel energie gestoken in communicatie over de missie met de partij en de (kritische delen van de) achterban en blijft dat doen. Nieuwe ontwikkelingen en feiten kunnen voor de fractie uiteraard aanleiding zijn om de steun voor de missie te heroverwegen of de inzet te herzien. Gelet op de geschetste ontwikkelingen en feiten is dat voor de fractie nu niet aan de orde.